

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben.

hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Szent szabadelvűség — segits!

Pécs, 1897. július hó 26.

Kétségtelen dolog, hogy Bánffy bárónak kell az obstrukció, mert különben a békétárgyalások alatt nem Tisza Pistát, Pulszky Gusztávot, Gajary Ödönt küldené szónokolni a parlamentbe, akik közismert hányavetiségük, agresszív modoruk folytán legellenzenvesebb alakjai a kormánypártnak az ellenzék előtt s akik inkább arra alkalmasak, hogy felidézzék a valóságos, a kiméletlen obstrukciót, mint hogy a parlamenti ellentétek elsimitásán fáradozzanak.

Kell pedig az obstrukció Bánffynak, még pedig minél vadabb formában, hogy ürügye legyen a szólásszabadságot még utolsó mentsvárából, a parlamentből is kiverni s behozni ott is a szájkosarat, mert látja, hogy másképp a kvótát Ausztria javára felemelni, az ország gazdasági érdekeit a kiegyezési javaslatokban Ausztriának még az eddiginél is jobban kiszolgáltatni roppant többsége dacára sem lenne képes.

Tudta azt Bánffy nagyon jól, hogy egy újabb nemzetrontó kiegyezést Ausztriával csak egy véghetetlenül fegyvermezett, tisztán tőle függő nagy többséggel lehet a magyar parlamentben elfogadtatni, de ezt is csak úgy, ha az ellenzék zöme megmarad a tiltakozás akadémikus álláspontján s ennek egyszerű kijelentése után nem lábatlankodik többé, hanem szabadon engedni működni — a szavazógépet.

Ez a cél adta meg az általános jellegét a mult választásoknak: a kormánypárti nagy többséget csupa politikai nullákból kellett összeválogatni, mert ezek kénytelenek elismerni, hogy helyeiket a törvényhozásban semmi egyébnek, mint a kormányelnöknek, nem köszönhetik s azért Bánffy akarata ezekre nézve föltétlen érvényű parancs.

Az ellenzéknek azt a részét, amely a mult országgyűlés vége felé is már kiméletlenebb fegyverekkel küzdött a kormány ellen, meg azt, a melyik fényes államférfiúi tehetségekkel megáldott vezére révén erős konkurrens volt a kormányképességben, a legádázabb eszközökkel, a legdurvább törvénysértések árán is meg kellett törni; az ellenzéknek csupán egyetlen pártja talált némi elnézésre Bánffy részéről, aki politikai rövidlátásának azzal is fényes tanujelét adta, hogy abból, miképp ez a párt elvi magaslatra emelkedve az egyházpolitikai törvények megalkotásánál segítségére sietett a kormánypártnak, azt következtette, hogy most már — ha nem is aktív, de legalább passzív — szövetségesre fog benne találni minden következő ténykedésénél.

A 16-ik §. vitája azonban feinyitotta Bánffy szemeit, aki kénytelen volt belátni, hogy a Kossuth-párt az egyházpolitikai javaslatok támogatásával még nem adta el a lelkét az ördögnek, hanem maga veszi kezébe a legkiméletlenebb hadjárat vezetését, a mikor a kormány a közszabadsági

intézmények megromlására tör s nem marad meg az egyszerű óvástételnél, a mikor az ország közgazdasági függetlenségét meg kell védelmezni. Persze, ha a Kossuth-párt vállalkozott volna annak a nyomoruságos szerepnek az eljátszására, a melyet Bánffy báró neki szánt, az ellenzék egyéb töredékei nem nagyon zavarhatták volna a kalkulussait s akkor ezekre rá is lehetett volna fogni, hogy akciójuk nem egyéb, mint a reakció és klerikalizmus szomorú vergődése: ez még némi presztizszsel is vette volna körül a sajtó megrendszabályozását, a kvótamelést s gazdasági elnyomatásunkat.

Amint azonban a dolgok állanak, a mikor maga a Kossuth-párt vezeti az akciót, nincs más mentség, mint elnémitani az ellenzék s megteremteni a legveszedelmesebb abszolutizmust, a parlamenti többség abszolutizmusát, a mely többség meg a kormány abszolút uralma alatt görnyed. Be kell tehát hozni a klotürt, mert másképp az óriási többség tehetetlen tömeg marad az egyeült ellenzéknek az ország közvéleménye által támogatott háborújával szemben.

Igen ám, de ennek az országos rendszabálynak a behozatala is óriási nehézségekbe ütközik, mert ez ellen nemcsak az összes ellenzéki pártok készek a késbégymenő élet-halálharcot megvívni, nemcsak a közvélemény fogadja a szólásszabadságnak a parlamentben való eltörlését ellenszenvesen, de magában a kormánypártban levő régi, tekintélyes elemek sem hajlandók eb-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A szépséges tarisznya

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Bizonyosan lesznek sokan, kik e címet olvasva, mosolyra vonják ajkukat, »ilyen kicsiny dologról írni,« de mindegy, ez engem el nem riaszt, mert ami a gyermek-kor emlékeiből maradt fenn, azt mindig biboros színekben, ragyogó zománcokkal vonja be a visszaemlékezés. Az is lehet tán, hogy a mult mindig boldogabb időnek tűnik föl a jelennél.

Arról pedig meg vagyok győződve, hogy az általam szerepeltetett Peti bácsi nem fog megharagudni, hogy az ujságba »kitétem«, mert ujságpapír féle nem igen fordul meg a kezében, mivel olvasni sem tud, ha pedig valaki tán azt mondaná neki, hogy én »tétetem ki«, azt épenséggel el nem hinné, ilyen elvetemültséget nem tételez föl rólam. Mert nem Istenes dolog ám olyan dolgot írni, ami nem teljességgel valóság.

Pedig ilyesmi mesésik, például, én sem hagyom helybe azt, hogy az írók olyan formán írják le a nyári falusi életet, hogy ott az emberek a madárcsicsergésre, hajnali hangszóra, vagy épen az aratók dalára nyit-

ják ki álmos szemüket, mert ez nem mindig valóság. Nálunk bizony kissé prózaibb dolog ébreszt fel álmódásunkból. Peti bácsi, a kanász, pattogat ostorával ablakunk alatt mindjárt virradta után, hirdelve, hogy ő már szolgálatba állt, erős hangjával kiabálva végig a falu utcáján. És szavára megelevenül az utca, a házak tája, még azok az édesen alvó gyermekek is meghallják a kiáltó szót s kiugranak ágyacskájukból, hogy a »kapuajtókból« megláthassák Peti bácsit.

Ne gondoljuk azonban, hogy Peti bácsi tán valami kedves ember s hogy jobban tud bánni a gyermekekkel más ember fiánál, nem a, nem is azért sietnek ki a gyermekek, hogy tán valamit kapnak tőle, hisz magának sem igen van semmije, egész más dolog vonzza őket. A mágnes, a vonzóerő egy csodaszép tarisznya, melyhez fogható tán nincs is az egész országban. Ez Peti bácsi egyetlen és legfőbb büszkesége s a másként durva ember nyomban szeliddé és kedvessé válik, ha valaki a tarisznyáról tesz említést, különösen ha annak szépségeit magasztalja.

E szép tarisznya kedvéért aztán a gyerekek egész serege kikiséri Peti bácsit a faluból folyton dicsérve, nézegetve a csoda alkotmányt, mire aztán az öreg kanász szívesen beszél a gyerekekhez, megmutatja nekik a rektorék »siskáját«, meg a kovács »csu-

csocs« apró malacait, egyenként rájuk pettyegetve a karikásostor hegyével.

Jól emlékszem, hogy egyszer engem olyan különös kitüntetésben részesített, hogy tulajdon kezeimmel tapogathattam végig a drága tulajdont, minden fiába belenyulhattam. Hej! de volt is aztán tekintélyem a gyerekek előtt.

De majd elfelejtem, hogy milyen is volt hát az a sokszor emlegetett tárgy. Hát először is főszépsége volt a födelére kinyomott kulacs, balta, kobak, stb., meg aztán valami csodálatos orrszarvu forma állat feküdt a fedél egyik sarkán, valami pálma fa alatt. Volt azontul két nagy és hét kis fija. A nagy fiók az elemózsia és tűzszerszám számára voltak berendezve, hej! de a hét kis fijknek egész más hivatása volt, ők csodamódon a naptárt helyettesítették.

Végig a födel alatt sorakozott a hét kis zseb, mindnyája más színű bőrből s minden fiók a hét egy napját jelentette, pl. a vasárnap volt a piros, a hétfő kék, a péntek fekete s aki már belejött a színek jelentőségébe, egy pillanat alatt tudta, milyen nap van, mert a tulajdonos mindig a napnak megfelelő színű zsebben tartá bicskáját.

Hogyne ragaszkodnék aztán az ember egy ilyen fain, költőileg szép tarisznyához?! De Peti bácsi meg is becsülte, még arra

ben a politikai öngyilkosságban a kormány-
nak segédkezni.

Elő kell tehát megint rántani az egy-
házpolitikai szabadelvűséget, amely már
oly sok jó szolgálatot tett a kormánypárti
érdekszövetség életének elnyújtására, az
ellenzék megbombasztására s az ország
közvéleményének a kormány valódi inten-
cióit illető megtévesztésére.

A kormánypárti sajtó tele torokkal
kürtöli, hogy a Kossuth-párt a reakció
szolgálatába lépett; azt hirdetik kétségbe-
esett vakmerőséggel, hogy most létesült az
ellenzéki pártok fuziója és pedig a nép-
párt vezérlete alatt. A Kossuth-
pártot azzal rágalmazzák meg, hogy „a
többi reakciós pártokkal arra szövetkezett,
hogy a szabadelvűpártot és a parlamenti
helyzetet lehetetlenné tegye;” már pedig
aki a szabadelvűpártot bántja, az a szabadelvű-
ség megbuktatására törekszik. „Hiába
mondja a Kossuth-párt, — így ír a kor-
mánypárti „Politikai Hetiszemle” — hogy
most már az egyházpolitikai törvények
életbe vannak léptetve, hát azokat nem
kell féltetni. Ezek miatt a legerélyesebben
támadható a szabadelvűpárt, melyet eddig
csak ezen szabadelvű vívmányok miatt kel-
lett kimélni. Ugy áll a dolog, hogy a
reakciót csak legyűrtük, de nem vertük
agyon. Nagyon hamar lábra állhat. Óva-
kodjunk!”

Gyengéd figyelmeztetés ez a Kossuth-
párthoz, hogy az a kiméleti időszak, a
melyet a kormánypártnak az egyházpoliti-
kai törvények miatt engedélyezett, még
nem járt le, mert „a reakciót csak legyűr-
tük, de nem vertük agyon.” Ha tehát a
Kossuth-párt nem akarja megtagadni sza-
badelvűségét, engedje békén megnyomori-
tani a sajtószabadságot, felemelni a kvótát,
Ausztria szolgálatára lekötni Magyarország
egész gazdasági erejét, sőt még azt is
túrje, hogy szájkosarat rakjanak rá a par-
lamentben, mert különben hivatalosan kon-
statálják róla, hogy ultramontán reakcio-
nárius.

Nos jó urak, patentirozott szabadel-

is tekintettel lévén, hogy méltó eledelt hord-
jon benne, mert megesett vele, hogy kaszto-
kanász korában turóval kínálták, de ő méltó-
ságának tudatában sértődve dobta oda, hogy
»nem vagyok én csordás, kanásznak szalonna
való.«

Ha lefeküdt, a feje fölött levő szög-
re akasztotta s ha valamikor tán olyanféle
álma volt, hogy a tarisznya elveszett, mint egy
álomjáró, tapogatózott a falon, míg a sötét-
ben a szög-
re talált s másnap sóhajtozva
mondogatta, hogy »de jó is hogy csak álom
volt.«

Szinte hozzá volt növe, nélküle alig le-
hetett elképzelni, még Szent-György napján,
— mikor a kanászok öröm ünnepe van, —
a templomba is magával vitte, sőt délután
mikor a korcsmában összegyűltek s járták a
kanásztáncot, még akkor sem tette le nya-
kából.

Hej Istenem! kérték is tőle már nem
egyszer. A szomszéd falu kanásza tavaly is
ígért érte 25 váltó forintot, meg tizenkét ga-
rast, a csikós meg 27 váltó forintot. Némelyek
meg arra akarták rábírní, hogy testálja rájuk
halála utánra, legalább így ha már nem szol-
gálhat, öregségében ingyen eltartják. De ilyes-
mire nem volt rávehető, hogyne — mondogatta
— csak nem vagyok bolond, hogy akkor meg
halálomért imádkozzatok.

vűek, önök nagyon is nagy árt követelnek
az egyházpolitikai szabadelvűségért, a mi-
kor azt kívánják, hogy az önök által unos-
untalan a falra festett reakcióval együtt
üssük agyon közszabadságainkat és szol-
gáltassuk ki életünket és vagyonunkat az
önök bálványának, hatalmuk forrásának:
a falánk Ausztriának.

De hasztalan iparkodnak közénk hin-
teni a konkolyt, nem fogjuk önöket követni
reakcionárius, nemzetrontó törekvéseikben,
ha még oly fényes szabadelvű álarc alá
rejtik is azokat.

Építőmunkások gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1897. jul. 26.

A mi rohamosan építkező városunkban,
hol rendszeren nagyobb arányú építkezések van-
nak folyamatban s különösen most, hogy a
honvédhadapród-iskola építése a küszöbön áll:
nem lehet csak rövid napihir alakjában repro-
dukálnunk a pécsi építőmunkások tegnapi (va-
sárnapi) gyűlésének lefolyását.

Lapunk volt különben az egyetlen, mely
hírt adott a f. hó 7-én este az építőmunkások
által a Gyár-utca 7. szám alatt tartott érte-
kezletről, mely értekezletről indult ki a moz-
galom, mely a vasárnapi népgyűlést megelőzte.
Ez értekezleten a pécsi építőmunkások —
helyzetükön segitendő — egy memorandumot
dolgoztak ki s azt a rendőrkapitányságnak és
az lpartestületnek benyújtották, hogy azt az
építési vállalkozókkal tárgyalják. A tárgyaláson
csak négy vállalkozó jelent meg s míg a rend-
őrfőkapitányság, mint első foku iparhatóság,
de különösen mint az ellenőrzést teljesítő ha-
tóság, a memorandum erre vonatkozó pontjait
mind figyelmébe vette, addig az építészekkel
a megállapodás csak igen kis részben — si-
került.

Ez volt az oka a vasárnapi népgyűlés
tartásának, melyen megvitatták a memoran-
dum egyes pontjait s egy munkarendet ké-
szítettek, mint alapszabályt az építési vállal-
kozók, a pallérok és a segédszemélyzetre vo-
natkozólag. Ezt a munkarendet most ismét
benyújtják az lpartestülethez és az elsőfoku
iparhatósághoz s a vállalkozókkal ismét tár-
gyalni fogják. Különösen *Schlauch* Imre épi-
tészszel — mint első vállalkozóval — kell ezt

De nem csupán szépségeért ragaszkodott
ő olyannyira hozzá, nem, más is volt a dolog-
ban, a tarisznya érdemrend is volt. Peti bácsi
néhány év előtt följegyzésre méltó dolgot cse-
lekedett: ő könyörgötte, kérte meg Bergánt,
a híres zsványt, hogy ne bántsa a tisztartót,
kire már többször rátette a célt. Először ugyan
elagyabugyálták, halállal fenyegették hallatlan
merészségeért, de olyan szépen tudott kérni
az ő egyszerű beszédével, hogy végre is haj-
lottak szavára, csak egy kis puskaporért kel-
lett hozzá bemennie, hogy így megtudja a
tisztartó, mitől menekült meg.

Másnap aztán fölhevítta Peti bácsit, meg-
köszönte jóságát, meg is akarta jutalmazni,
de ő semmit nem fogadott el. És azután vagy
két hétre kapta a tarisznyát, mint hősiességé-
nek méltó jutalmát.

Régebben történt ez, de a tarisznya még
mindig szép és a közvágy tárgya volt. A
multkor is egy juhászbojtár erővel el akarta
vinni, mert bár több ízben kérte, könyörgött
érte, még sem juthatott hozzá s most fenye-
getőzve távozott.

Legutóbb meg a vincei bojtár anyja
sápádott (panaszkodott) sirva, hogy a gyerek
elemészti magát a tarisznya miatt.

És mindez még csak növelte a tarisznya
értékét és Peti bácsi büszkeségét. Bizony pe-

elfogadtatniok, mert utána a többi vállalko-
zókkal sokkal könnyebben megy az egyezke-
dés. Azonkívül a *munkanélküli* építőmunká-
sokat a főkapitány elé vezetik s általában
azon lesznek, hogy helyzetüket — a kitűzött
s szerintük helyes és jogos célok szerint —
biztosítsák. Már most csak az a kérdés, hogy
az építési vállalkozók elfogadják-e a feltétele-
ket vagy nem? S ha nem, akkor — hasonlóan
az 1893-iki állapotokhoz — a szervezést ma-
guk veszik a kezükbe az építőmunkások és
fenyeget a sztrájk.

A gyűlés különben — melyen a hatósá-
got *Oberhammer* Antal rendőrfogalmazó kép-
viselte s egyrészen *Vaszary* Gyula főkapitány
is végighallgatta a hallgatóság között — fél
tiz óraker kezdődött a városi tornacsarnokban.

Első szónok *Schmira* Károly volt, ki
előadta, hogy a memorandum tárgyalása nem
vezetett eredményre. Az építési vállalkozók
közül csak négy jelent meg a főkapitány előtt
tartott tárgyaláson, de azoknak is az volt a
leggyakoribb kijelentésük, hogy *nem lehet*.
Éppen ezért szervezkedésre, *tökegyűjtésre* hívja
fel a szaktársakat, hogy a szabadipar és kon-
kurrencia korában biztosíthassák magukat és
érdekeiket. Már ő elkezdte emlegetni a *hon-
védhadapród-iskolát*, melyet — szerinte —
olyan budapesti vállalkozó fog építeni, aki az
építési, az asztalos, a lakatos, szóval összes
munkálatokat a kezében tartja és azon lesz,
hogy minél több hasznot huzzon az építke-
zésből.

Utána *Horváth* József olvasta fel pont-
ról-pontra a memorandumot, melynek egyes
pontjait *Szabó* József, mint előadó, magya-
rázta meg, de több ponthoz mások is hozzá-
szóltak.

A memorandum 15 pontból áll. Egyes
pontjai a következők:

I. pont: *A tiz és félórai munkaidő.* Az
1893-iki munkásmozgalom e vívmányát nem
tartják be. A reggel hat órától este hat óráig
tartó munkaidőben reggelizésre félóra, ebédre
egy óra szünet adassék. E pontokhoz hozzá-
szólt *Schmira* Károly is, ki eltöröndőnek
tartja a különórákat és összetartásra inti a
szaktársakat.

II. pont: A munka megkezdése és ab-
bahagyása nyilvános óra szerint csengetéssel
jeleztessék, ne pedig a vállalkozók zsebórája
után és saját tetszésük szerint.

III. pont: Karácsony, husvét és pünkösd
előtti napokon a munka délután 4 óraker
megszűnjék, de a *hátralevő két órára is tar-
tozzanak a mesterek fizetni.* — Az első két

dig nem jó az embernek elbizni magát, mert
könnyen megbűnhődik érte.

Egy délután a »falka« kelleténél sokkal
korábban jött haza. Mi gyerekek csodálkozva
futottunk Peti bácsi elé, mert itt nagy bajnak
kell lenni.

Oh! mintha sziven ütöttek volna, mikor
láttam, hogy földult arccal s tarisznya nélkül
érkezik.

Be sem jött a faluba, az első háznál
visszafordult, valószínűleg a tarisznyát kereste.

A gyanu a vincei bojtárra esett, ide
indult, hogy kikutassa, de azok bizony ártat-
lanok voltak, hanem beszédjük oda jött ki,
hogy néhány órával előbb messziről látták a
juhászbojtárt egy tarisznyával sietni.

Peti bácsi előtt egyszerre világosság tá-
madt s az urasági akolhoz indult, mélységes
elkeseredéssel és boszuállási szándékkal. Mert
furcsa mesterség az a kanászság, igaz, hogy
néha nyáron csaknem egész nap alszik az
ember, de mégis folyton ébren van és örkö-
dik, megfoghatatlan, hogy most jobban elaludt
volna, mint máskor, itt gonosz ármány mű-
ködött. Ugy vélte, amint a nádas mellett ha-
ladt el, hogy a zizegő levelek mind azt mond-
ják »állj boszut retteneteset!«

Az akol közelében, lobogó pásztortűz
mellett ült a juhász s bojtárja s az utóbbi a

ponthoz a vállalkozók csak hozzájárultak a főkapitány előtti tárgyaláson, de ez utóbbit megtagadták.

IV. pont: Ünnepen és vasárnapon a munka szüneteljen.

V. pont: A munkás óránkint fizetendő s fizetendő nemcsak a fél, de negyedóra is. — Utánmunkákért — melyek csak sürgős esetekben engedhetők meg — huszonöt százalék többlet fizetendő. — E pontnál a főkapitány előtti tárgyalásról három vállalkozó eltávozott, jelölve, hogy ebbe sem hajlandók belemenni s csak Schlauch Imre tárgyalta tovább is a memorandumistákkal.

VI. pont: Anyaghiány miatti munkabeszüntetések hétközben meg nem engedhetők s a munkások ily esetekben egész hétre fizetendők. E pontot Schlauch Imre elfogadta.

VII. pont: A bérfizetés szombat este a munka után legalább félóra múlva teljesítendő; ha a munkás időt veszít a bére utáni várakozással, ezért kártalanítandó s a fizetés kocsmában nem teljesíthető s abból kántinadósság le nem vonható.

VIII. pont: Május elseje teljes munkaszünet legyen.

IX. pont: Az akord-átalány-munka megszüntetendő, hogy a munkanélküliek juthassanak munkához, E ponthoz Schmira Károly is hozzászólt s tiltakozott az idegen munkások bejövetele ellen, amit a budapesti Nemzeti Egyesület néven szereplő munkásegylet helyez kilátásba a vállalkozóknak.

X. pont: Az építkezés színhelyén helyiség állítandó fel a munkások ruhái számára, eső ellen és étkező helyül, a mint a nyolcvanas években években volt.

XI. pont: Tiszta ivóvíz, megfelelő ivóedény legyen a munkások számára. Balesetek esetére első segélynyújtáshoz szükséges gyógyszereket és köteleket tartsanak készletben az építkezések színhelyén, E pontnál Schmira Károly megemlítette, hogy ennek ellenőrzése szorososan a rendőrség körébe tartozik s a főkapitány meg is ígérte, hogy minden névtelenül megírt panaszt és feljelentést is szigorúan figyelembe vesz.

XII. pont: Hétközben ok nélkül a munkást elbocsájtani nem lehet.

XIII. pont: Munkavezetők részéről tisztességes bánásmód biztosíttassék.

XIV. pont: Építési állványok és támaszok ellenőrzendők és naponként megvizsgálandók. Bármely munkás névtelenül is meg-

tűzfénynél csakugyan a szépséges tarisznyát nézegette, a bűnös tehát ő.

Peti bácsiban most fölébredt az állat, más kezei közt látva legföltettebb kincsét, dühös szitkokra fakadva sietett oda, de a gyerek jókor észre vette s bűnének tudatában futásnak eredt, a kanász utána.

Az üldözött futás közben egyik akol kerítésébe dobta a tarisznyát, azt híven, hogy így megmenekül, de a sértettnek elégtétel kellett s tovább, tovább addig üldözte, míg végre az erdőbe érve, egy fatörzsbe elesett. Most az üldöző iszonyu dühvel, vérben forgó szemekkel rohant rá s egyetlen fegyverével, a furkósbottal ütötte, ütötte, nem nézte, hogy hol, az áldozat sirt, könyörgött, de ő annál dühösebben dolgozott. Egyszerre aztán elállt a sirás, a kanász kiejtve kezéből a botot, nézett az alig pihegő gyerekekre amint fájdalmában vonaglott. De nem nézhette soká, hozzá tántorodott egy fához, vivódott valamivel, százlélét is gondolt a szenvedő látására és egyszerre a megbánás érzése fogamzott meg szívében, olyan mély sajnálatot érzett, mintha minden fűszál szemrehányólag bólogatna.

S amint a hold ezüstös képe letekintett a fák alá, egy halavány megtört embert látott, amint egy belső szózatból indítva odaborult a megkínzott gyerekekre s könyvekre fakadva motyogta: »fiacskám! édes ítam! ne sirj no, no ne jajgass, neked adom a tarisznyámat.«

Bartha Mariska.

teheti e tekintetben panaszát és aggodalmát tudtára adhatja a rendőrfőkapitánynak.

XV. pont: A memorandum alapján közösen kidolgozandó munkarend függesztendő ki mindazon építkezéseknél, hol nagyobb számú munkás dolgozik, hogy mindenki tudja, mi a joga és kötelessége.

A memorandumot a gyűlés megvitattán, ekkor Nagy József olvasta fel a munkarendet, melyet most aztán a mesterekkel fognak meg tárgyalni.

A munkarend elfogadása után Szabó József buzdította összetartásra az építőmunkásokat, mert ha a vállalkozók nem fogadják el feltételeiket, akkor maguknak kell magukat biztosítaniok és harcba kell szállniok érdekeikért, a mi meg is történik, ha szervezve lesznek és alaptókékat gyűjtenek a munkások segélyezésére. Majd Schmira Károly szólt arról, hogy a hadapródiskola építéséről azt írta a helyisajtó, hogy az építkezésnél vagy ezer munkás lesz foglalkoztatva. Azt tartja, hogy ezt azért írták ki vastag betűkkel, hogy a vidéki munkásokat is idecsődítsék. Pedig Pécsen találni annyi kőművest, a mennyi az építkezéshez elég s ezért a gyűlés tiltakozik az idegen munkások bejövetele ellen. Majd Hodly N. beszélt a munkaidőről és fizetéséről s végül Szabó József ajánlotta a gyűlésnek az alaptóke-gyűjtést és szervezkedést. Több szónok követendő példa gyanánt hozta fel a bányamunkások társaládá intézményét. Utaltak a dunagőzhajós-társaság pécsi bányaműveire, hol a munkások helyzete a munkaadó hozzájárulása mellett nemcsak betegség, de előre-gedés folytán bekövetkező munka-keptelenség esetére is biztosítva van, a társaláda intézménye által. Ilyen intézményt kellene az építő munkások számára is teremteni. A gyűlés — mely tárgyilagos és higgadt volt — féltizenkét óra-kor véget ért.

Mint mai nap értesülünk, a tegnapi gyűlésnek már van is eredménye, mert Schlauch Imre építész megállapodásra jutott munkásai-val a gyűlés határozmányait illetőleg. A munkanélküli munkások tegnap megjelentek a főkapitánynál s most hátravan, hogy a hadapródiskola építési vállalkozójának, Neuschloss Marcellnek tudomására adják, hogy Pécsen is van elegendő munkaerő az építkezéshez: s végül, hogy a többi pécsi építési vállalkozókkal is sikerüljön a megállapodás s akkor békés uton ér véget az építőmunkások mozgalma.

H i r e k.

Pécs, 1897. július 26.

A pécsi csodagyerek.

Egy budapesti lapnak szombaton érdekes vendége volt. Frankl Mór, az egykor világhírű fejszámoló — a pécsi csodagyerek — jelent meg náluk, hogy megcáfolja azokat a híreket, a melyek utóbbi időben a lapokban elméjének megzavarodottságáról láttak napvilágot. Ismeretes, hogy Frankl gyermekkorában az egész világ bámulatának tárgya volt ama fenomenális, szinte a misztikus dolgok sorába tartozó képessége által, melylyel a számok világában otthonos volt. A pécsi szegény zsidófiút egy élelmes impreszárió elvitte a két világrész összes nagy városába és míg ő rengeteg összeget keresett a számoló művész utján, azt havi száz forinttal elégitette ki. Midőn Frankltól impreszáriója felől tudakozódott a szerkesztőség, rezignáltan így szólt: — Az Bécsben van. Pénze van elég...

Később a szeszélyes publikum megunt az ő művészetét is. Belemerült a feledésbe, a melyből csak ebben az évben bukkant föl ismét egy hír révén, mely szerint Nápolyban öngyilkossági kísérletet követett el. Majd Budapestre ment és egy ideggyógyintézetben ápolhatta magát. A lapok ekkor sokat foglalkoztak vele, és azt írták fölé, hogy megté-

bolyodott. Keservesen panaszkodott most a miatt, hogy mennyit ártott neki ez a hiszresztelés.

— Valami csekély jelentőségű idegbajom volt, — beszélte. Pár hét alatt teljesen gyógyultan bocsátottak el az intézetből. Most a nagybátyámnál vagyok. Próbáltam néhány helyen mint könyvelő vagy levelező állást kapni, de mindenütt azzal utasítottak el, hogy nem használhatnak, mert tébolydában voltam. Pedig teljesen épelméjű vagyok...

És valóban, a szegény Frankl Mór, a kinek veleszületett csodálatos abnormitása, ugylátszik, végzetévé vált, teljesen épelméjű ember benyomását teszi. Kifogástalan értelmességgel felel a kérdésekre, beszélget, cseveg. Szóval nincs semmi baja. Káprázatos fejszámoló művészetet pedig teljes mértékben bírja. Néhány idevágó kérdésre kábító gyorsasággal és precizitással válaszolt. Így a következő kérdést intézték hozzá:

— 1868 december 28-án születtem...

— Hétfői nap volt, vágott közbe a csodaember, gondolkodás nélkül.

Igaza volt.

— Hány napot, percet és másodpercet éltem? — folytatta a kérdezősködő a kérdést.

Frankl pár pillanatnyi gondolkodás után megdöbbenő biztossággal sorolta föl a hosszú számsorokat, melyek közül a másodpercek százmilliókra mennek. Az írásbeli utánszámítás pedig hajszálal bizonyította azok helyességét, kisebb szorzásokat, összeadásokat gondolkodás nélkül fejtett meg, kicsinylő mosolylyal tevén hozzá:

— Ez semmi...

Ő maga azonban nem nagy súlyt fektet elméjének e bámulatos képességére, a mely többet ártott, mint használt neki. A szerencsétlen csodaember ma, huszonöt éves korában sokkalta jobb szeretne normális polgári halandó lenni, és becsületes munkával jutni egy darab kenyérhez. Mi a magunk részéről melegen ajánljuk őt olvasóink figyelmébe. A ki valami megfelelő állást tud számára, emberbaráti cselekedetet teljesít a szegény számoló-művészszel, a kinek a számok iránti talentuma élete tragikumává vált.

Napirend 1897. július 27-én.

Naptár: kedd, jul. 27 — Róm. kath.: Pantallón. — Prot.: Pantallón. — Görög-kel: (jul. 15.) Julia. — Zsidó: Thamusz 27. — Napkél 4 óra 16 percek; nyugszik 7 óra 23 percek. Hold kél éjjel 1 óra; nyugszik délután 6 óra 14 percek.

Időjárás: hőmérséklet 23 Celsius fok meleg; légnyomás 750. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: száraz, meleg idő, helyenkint csapadék várható.

Autonomiai képviselő választás befejezése Bányatelepen.

— (Városi közgyűlés.) Rövid, rendkívüli közgyűlésre gyűltek ma délelőtt össze a város atyái, számszerint 25-en, mint az ülést megnyitó polgármester megnyitójában kifejezte, hogy elég tétessék a formának, mely szerint költségtöbbletet közgyűlési határozat nélkül a tanács nem tolyósíthat. Már pedig a sz. Ferencrendi plébánia templomnak 3686 frt 52 krral előirányzott helyreállítási költségei nem futják ki, mivel a megtartott ajánlati versenytárgyaláson a vállalkozók csakis felülfizetéssel voltak hajlandók a munkálatokat elvállalni. Nevezetesen Schlauch Imre 586 frt 01 kr. felülfizetéssel, a kit aztán a munka teljesítésével meg is biztak. A közgyűlés a költségtöbbletet is megszavazta s fölhatalmazta a tanácsot, hogy 4300 frtot a pécs-baranyai központi takarékpénztártól 4-9% mellett fölvegyen s addig is, míg a kötelezvény belügyminiszteri jóváhagyást nyer, a munkálatok azonnal megkezdessenek. Fölolvastattott a kö-

a dolgát pontosan elvégezte ugyan mindig, de volt egy nagy baja. hogy tudniillik szeretete az italt. Ez okozta aztán a vesztét is. Szombaton este ugyanis hirtelen rosszul lett úgy, hogy a rendőrséghez fordultak a házbeliek segítségért s be kellett szállítani a városi kórházba. Ott kinódott aztán egészen ma éjszakáig s ekkor meghalt. Hogy halálának okát megállapítsák, ma délután rendőrorvosi asszisztenciával felboncolták, a mikor is halála okául a szeszes italok mértéktelen élvezete folytán beállott tüdőszélhűdést konstataáltak.

— (**Anna bucsu.**) Ma, Anna napján a ferencrendiek templomában bucsu volt, melyen igen sokan vettek részt. A bucsu alkalmából tartott bucsuvásáron baleset is történt, mert egy sátor cölöpeinek leverése közben egy mézesbábos segéd kezében levő kalapács lerepült a nyeléről és az ott segédkező tanoncnak betörte a fejét. A fiut nyomban elborította a vér s úgy kellett hazavinni kocsin és otthon ápolás alá vették.

— (**Meglopott munkás.**) *Miknik* Károly, joblonkai (galíciai) születésű téglamunkás a budapesti sztrájk elől lejött Pécsre és itt maradt már vagy egy hét óta. Tegnap éjjel a »Fehér farkas« pajtájában tért potya éjjeli nyugalomra, melyet azonban drágán fizetett meg. Ugyanis, mikor felebredt, nem találta a zsebóráját sehol, melyet valami ügyes jómadár kilopott a zsebéből, míg ő aludt. A lopásról természetesen jelentést tett a rendőrségnél, a hol a nyomozás megindulván el

is fogták a tolvajt *Griger* István, árvamegyei születésű tót suhanc személyében, a ki a lopást be is ismerte és az ellopott órát előadta egy falból, hová egy téglát kivevén, elrejtette. A meglopott munkás visszakapta az óráját, a tolvajt pedig feljelentik a bíróságnak.

— (**Hamis huszfilléres.**) *Cukor* Mihály nevű fiu tegnap délelőtt gyümölcsöt akart vásárolni. De nem ő maga ment oda a kofához, hanem egy másik fiut küldött oda, a ki azonban mikor fizetni akart, rajta csipték, hogy hamis huszfillérest adott át. Persze nem adtak neki gyümölcsöt, hanem a helyett a rendőrség kezébe adták őket, ahol kihallgatásuk alkalmával *Cukor* Mihály azt vallotta, hogy nem tudja, ki adhatta neki a hamis huszfillérest. Most folyik a vizsgálat a hamis huszfilléres ügyében.

— (**Végzetes ebéd.**) *Taller* Mari, köblényi illetőségű leány, ma délben ebéd közben hirtelen összeesett és eszméletlenül maradt a földön. A rendőrségtől *Selényi* Antal rendőrbiztos és *Ludvig* Ferenc dr. kerületi orvos a színhelyre kimenvén, az éjesztési kísérletek eredményre nem vezettek, bár egy kissé lélegzeni kezdett is a leány. Eszméletlenül szállították be a kórházba s majd a vizsgálat fogja kideríteni, hogy mi okozta tulajdonképpen az ebéd közben történt eszméletlenségét, melyből a kórházban sem tért eddig magához.

— (**Részeg vásárló.**) *Csurgai* János, komlói téglamunkás, tegnap reggel bejött Pécsre, hogy itt bevásárlásokat tegyen. Hogy

jól tudjon alkudni, előbb alaposan ellátta magát sziverősítővel s már meglehetősen kapatos állapotban ment ki a buzatérre s ott csakhamar hatalmas ribilliót okozott a kofák között. Volt barack és körtehullás, de nem a fákról, hanem a kofák asztalairól s végre is rendőri segítséget kellett ellene igénybevenni. A rendőrök aztán bevitték a kóterbe, ahol mikor már reggelre kialudta magát, hajlandónak nyilatkozott az okozott károkat megtéríteni. A jószívű kofák azonban nem kívánták ezt tőle, elégnek tartván azt is, hogy a vasárnapot a börtönben töltötte s így ma délelőtt *Csurgai* János uram szépen haza ballagott Komlóra.

— (**Rendjelviselési engedély.**) A király megengedte, hogy *Hauska* Ottó, a 44-ik gyalogezred őrnagya, a szerb királyi negyedikosztályu Takova-rendet elfogadhassa és viselhesse.

— (**Meteorológiai szeszély.**) A szeszély nem kizárólagos joga az asszonynak. Ő megteszi, hogy napjában többször is mosolyogva derül az arca, aztán ismét elborul. Kívált most, mikor minden eszközt fel kell használnia, ha fürdőbe akarja küldetni magát. De nem tudjuk melyik fürdőbe vágyik Meteorologia ő nagysága, a ki egy idő óta ugyan csak fura magatartást tanusít. Hol mosolygó, nevető napsugarat vet a szemünk közé, hol meg hűvös vizet locsol a nyakunkba. A felhők valóságos gyermekjátékot űznek. Egyre futkároznak a napfényes égbolton, összesűrűsödnek, könyeznek, keseregnek, majd ismét széjjel mennek és kacagnak. Csakhogy mi ideleln a földön soha sem tudjuk, hogy legyezőt dugjunk-e kabátunk zsebébe, ha kimozdulunk, vagy esernyőt vegyünk a hónunk alá?

egy és ugyanazt mérlegeli. A mit pedig rideg szigorral és teljes tudatossággal mérlegel, az az érték — minden dolognak gazdasági értéke. Szinte elszomorító ez a ropant hasznosság, de így van: Kinek van bátorsága előre elzárkózni? S ha napjainkban az öntudatnak minden nyilvánulása nemzetgazdasági kórtünetek nyomait viseli magán, csoda-e, hogy a miben az élet tavasza állandó adatokat ölt, a nőt is gyakorlati mértékkel mérjük?

A jelen század legkiválóbb mozzanatainak egyike: az asszonynak bizonyos irányban való elszakadása a férfitől, az önállóság bizonyos érzete és azon szükség-szerű vágy, melylyel nem csupán virág és koszoru, de hathatós tényező kíván lenni korunk nehéz munkájában. A nő — éveken keresztül a férfi életének hallgatag és engedelmes kiegészítője, kezdi észrevenni, hogy majdnem minden csak félig történik, félig jut érvényre, ha ő is hozzá nem járul, kezdi belátni, hogy ő épen azért, a mi legsajátosabban jellemzi, nagy súlyt képvisel az élet mérlegének serpenyőjében, az élet fokozatos fejlődésében és boldogságában és pedig nem csupán az által a mi, hanem saját akarata és ténykedései folytán. Csendesesen és a maga módja szerint észrevétlenül előkelő helyet kezd foglalni a munkás élet mezején. Nem akarja ennek csupán terhét viselni, de igyekszik benne saját erejét érvényre juttatni. Van bátorsága arra, hogy sikerekre törekedjék és a felelőség egy részét magára vállalja azért, a minek teljesítését a nő önálló életfeladatául tekinti. Nem akar férfi lenni, mégis komolyan kérde magától, hogy voltaképpen, mire is képes egy nő? kifejezésre akarja juttatni azt, a mi benne él, igyekszik nemcsak a férj szerelmét, de az egész férfivilág nagyrabecsülését

akarta a magyar nyelv fáját, mikor nagy volt a hajlam a latin, francia és német nyelvek iránt, — a magyar nő az anyanyelvhez maradt hű, ehhez ragaszkodott, magyar nyelvre tanította gyermekeit, magyar szellemben nevelte fel őket, úgy hogy ezáltal a magyar nemzetiségi öntudatnak legerősebb támaszává vált.

Ezekben mutattam be azon fejlődési mozzanatokot, melyek történelmileg feltárják előttünk a nők helyzetét a multban.

De vessünk egy futó pillantást a *mi korunkra* is, arra a korra, melyet a XIX század magas műveltségű és feddhetetlen erkölcsű korszakának szeretünk nevezni. Nézzük, vajjon lemosta-e magáról teljesen annyi századok után az ő kor szennyét és mocskát? Megtisztult-e a felvilágosodás és a művelődés tisztító tüzeiben?

A kérdésre a felelet, fájdalom, jó részben leverően szomorú! Miszen még napjainkban is látunk országokat, melyek megvetve a szellemi előhaladást és az államok fennállhatóságának erkölcsi föltételeit, a nőt még ma is a rabszolgaság nehéz láncáiban tartják.

Nem *Chináról* akarok szólni, hol az asszony semmi, kevesebbire becsülszik, mint a házi állat; hol a nők oktatását tiltja a törvény, hol az a szerencsétlen szokás divik, hogy a nők lábait szántsándékkal elnyomoritják, de nem a parányi láb szépsége kedvéért, hanem hogy képtelenné tegyék a nőket a járásra és ily módon a házhoz kössék őket.

Nem *Tscheching* tartományról akarok szólni, hol a férj megölheti nejét, ha megunta, hol a legtöbb nő önként választja az éhhalált és teszi ezt azon hitben, hogy fér-

— **(Lopás.)** Magyarovics Ferenc báttaszéki lakos, mézárosnak az üzletben levő zárt pénzes fiókját segédje, Zselezen Ferenc feltörte és az abban talált 45 frt készpénzt elemelte s aztán, mint ki dolgát jól végezte, munkakönyve hátrahagyásával odébb állt. A csendőrség erős nyomozást indított meg, de a vakmerő tolvajt még ez ideig nem sikerült kézrekerítenie.

— **(Két sztrájk.)** Szegzárdon két sztrájk is volt a múlt héten. Az egyik a selyemgyári leányok sztrájkja volt, kik között *Kugler Auna* és 12 társa hallottak valamit az aratók sztrájkjáról s elhatározták, hogy kicsiben ők is megpróbálnak ilyesmit. Összeverődtek a selyemgyár kapuja előtt s a tisztviselők kíváncsi kérdésére előadták, hogy ők oly csekély munkabéért nem szolgálnak. Maguk is megijedtek azonban a kísérletüktől, mert csakhamar bevonultak az igazgatóhoz s őt azzal akarták elámitani, hogy három társnőjük belülről neki támaszkodott az ajtónak és nem bocsájtotta be őket. Az igazgató azonban nem ült fel nekik, menten elbocsájtotta valamennyit. A dolog megértésére szükséges tudnunk, hogy a munkások egy része s köztük a sztrájkolók némelyike is, gubóválogatással van foglalkoztatva, kapnak pedig egy kosár gubó kiválogatásáért 5 krt, a mit ők szerettek volna 6 krra felemeltetni. Voltak azonban köztük napszámosok is, a kikre csak a gubóválogatás idején van szükség. Ezek rá akarták bírni amazokat, hogy lassabban dolgozzanak és kevesebb gubót szolgáltatassanak be, hogy így rájuk tovább legyen szükség. Próbálkozásuk azonban balul ütött ki. — A selyemgyári leányok túrcsa sztrájkja után következett a kórházi ápolóké. Ugyanis a Ferenc kórház elmebeteg osztályán Gaggerer Frigyes és Márek János ápolók a felügyelő apácát durván megtámadták és fe-

nyezető állást foglaltak ellene. Ez a két igazgató, gonosz lelkű ember régóta elégedetlenkedett, s az apáca ellen ellenségei magatartást tanusított, mert rendtelenségeiket és kihágásaikat nem tűrte és a főorvos több ízben szigorúan meg is fedte őket. Gaggerer a többi ápolókat is fölbujtotta s azonnal megtagadták a további szolgálatot. Dr. Tanárky Árpád igazgató a főszolgabirónál rögtön följelentette az esetet, mert az elmebeteg osztályt ápolók nélkül hagyni nem lehetett. A csendőrökkel behozott ápolók kihallgatása után Gaggerer Frigyes auroldmüsteri illetőségű 26 éves és Polgár Béla bácsi illetőségű 21 éves ápolót 50 frt bírságra s nem fizethetés esetében 20 napi elzárásra, — Márek János strunkovici illetőségű 37 éves ápolót 20 frt bírságra esetleg 10 napi elzárásra. Möslinger János königrätzli illetőségű 46 éves ápolót 16 frt, esetleg 8 napi elzárásra, Thomar János schlappaunizti illetőségű 30 éves ápolót pedig 10 frt esetleg 5 napi elzárásra ítélte a főszolgabiró. S minthogy a kórház biztonsága szempontjából az ápolók szabad lábán nem hagyhatók, azonnal letartóztatta őket s a kiszabott büntetés kiállása után illetőségi kelyükre fognak toloncoltatni, előbb azonban a kórház kulcsainak ellopása miatt a kir. ügyészséghez fognak kísértetni. A kórház kulcsait a szolgabiróságnál tartott megmotozás alkalmával találták meg a renitens ápolóknál, kik helyett a főorvos még az nap másokat alkalmazott. A kórházi igazgató csak örülhet, hogy ettől a szedettvedett gyülevész néptől megszabadult, mert még nagyobb bajt is okozhattak volna.

— **(Gyilkossági kísérlet.)** Megirtuk a télen, hogy milyen váddal állt elő a rendőrségnél *Celder János*, bányatelepi lakos, a felesége *Korbélyi Erzsébet* ellen, hogy az megmérgezte első férjét, *Schimautz Jánost*, hogy vele egybekelhesen. A vád azonban

boszurműve volt, mert *Celder* elhagyta az asszonyt s a Sándor-utca 4. szám alá költözött. Itt egy öreg, 67 éves, *Riegel János* nevű ember adott szállást az asszonynak, a ki ellen az elhagyott férj boszura gerjedt és ma délután meg akarta ölni. Egy késsel kilenc szúrást ejtett az öreg emberen, a kit eszméletlenül szállítottak a kórházba. A késelő embert elfogták s átadják a királyi ügyészségnek.

— **(Borzasztó halál.)** Borzasztó halállal mult ki Tolnán Greif Antal ácsmester. Amint ugyanis az uradalmi kutra boritékot készítet, oly szerencsétlenül csuszott meg, hogy iszonyu eséssel a kutba zuhant s azonnal szörnyet halt. A szerencsétlen embernek épp azon pillanatban érkezett oda a bátyja, ki akaratlanul szemtanuja volt a borzasztó eseménynek, Greif Antal igen jóra való és közszeretben álló egyén volt s azért szerencsétlen halálát mindenki részvétellel fogadta. A temetőbe óriási közönség kísérte. Özvegyet és több árvát hagyott hátra.

Órák ezüst-arany tárgyak és ékszerek javítását, kicserélését, tisztítását, felfrissítését és átalakítását a legjutányosabban és gyorsan teljesíti *Schönwald Imre* órás és ékszerész Pécs.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése július 26-án. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Napirend szerint a miniszterelnöknek az ülések meghosszabbítása iránt tett indítványa tárgyalatott folytatolag.

fiuvá átváltozva, majdan kinzóin, a férfiakon megboszulhatja magát a kiállt szenvedésekért.

Nem emlitem *Indiát*, hol a nő csak olyan portékája a férfinek, mint akár a tegze, paizsa, kardja, melyeket vállaira akaszt; vagy akár egy butordarab, melyet különben nejjénél még többre is becsül. Ha a férj meghal, vele együtt mindent elégetnek, azt a mit életében szerzett, a mi a kezében gyakran megfordult és a máglyára teszik a nőt is.

Hindostánról sem akarok szólni, hol mint valami vallásos cselekvényt az atya saját leányát neje sirjánál zsineggel — a legnagyobb lelki nyugalom mellett — fojtja meg.

Japánban és *Marokkóban* valamint *Délamerikában* a nő még ma is csak olyan portéka, mely tetszés szerint vásárolható és megsemmisíthető.

Ázsiában a Kaukázus környékén és *Asztrakánban*, hol a világ legszebb női élnek, pedig összevásáraoltatnak ezek, a háremek és az orosz arisztokrácia palotái számára. A fekete szemű armeniai, a mozgásukban nagy kellemet[an]usító, vakító fehér bőrű mingreliai és az aranyfürtű perzsa nők, ugyszintén a méd síkság magas karcsu termetű kiváló szépségű leányai, évenként mint árucikkek százával vitetnek az orosz narvai kikötőbe.

Az orosz nemes külalakjának és választékos öltözetének álarcza alatt vad, durva, barbár és azonkívül semmivel sem különb, mint akármely keleti kéjenc. — Az orosz herceg vendégképp meghívja várpalotájába barátait és mikor már jól felöntöttek a garatra és kifogytak mindenféle mulatságokból, elraboltatják szolgálk által a környék viruló szüzeit és szép asszonyait s mire e szeren-

csétlenek magukhoz térnek, rémületükből azon veszik észre magukat, hogy a hercegi palota kapuja bezárul mögöttük és szívük tisztasága a nagyuri vadállatoknak esett prédául. S nem egyszer megtörténik ilyenkor, hogy a családtagok a szégyen és gyalázat érzetétől felbőszítve örült elszántsággal rohanják meg a várpalotát, a herceget cimboráival együtt agyonütik, a palotát felgyújtják. Az orosz igazságszolgáltatás pedig behunyt szemekkel nézi a nagy urak e vérlázító ocsmány tetteit és megfenyítésükre semmi büntetés: azokat pedig, kik családjaik meggyalázásáért bosszút állanak, egytől-egyig irgalmatlanul Szibériába száműzik. A hatalmasak tovább folytathatják vétkei üzemleiket és a kormány nem látja szükségesnek, hogy a nép erkölcsi biztosságát, a család becsületét törvény védelme alá helyezze.

Ily állam a XX. század küszöbén a művelt Európában az erkölcsi halál irtóztatva lengi körül a fájdalomnak megkövült némán kiáltó e szobrát. mert van állam még ma is a művelt Európában, mely saját gyermekeit földig alázza, mely saját leányain ily ocsmányságot megenged.

De félre e sötét képpel!

Tény és ez iránt semmi kétség, egy félvilággal gazdagabbak lettünk, de csak a költészetben. A gyakorlati élet a nőt csak mint tényt ismerte el és nem mint azon nagy és figyelemre méltó erőt, mely benne rejlik. Még Balzac sem volt képes az érdeklődést ébren tartani a költészet nőalakjai iránt, ha azok harmincadik évüket túlhaladták. És most következik a mi számító korunk:

Jellege a mérőpálca, melyet számtalan formában alkalmaz és melylyel a legkülönbözőbb módon, mindig

Elsőnek Bartha Ödön szólalt föl, a ki sohasem fogadhatja el békefeltételekül, hogy az ellenzék kezekedjék további magatartásáról a később benyújtandó törvényjavaslatok iránt. Kezkeskedjék ebben az irányban a kormány és ne nyujtsa be olyan javaslatokat, melyeket önérzetes hazafi el nem fogadhat és ne támadja az ellenzék álláspontját. Az ellenzék a sajtószabadságért folytatott küzdelmében megtámadtatott, a mi által a szólásszabadság Lehel-kürtjévé változik át és le-sújtja támadóit. Reméli, hogy valamint Bánffy b., a ki az első miniszterelnök 30 év óta, a ki a szólásszabadságot és a sajtószabadságot meg merte támadni, úgy a következő 30 évben sem fog találkozni magyar miniszterelnök, a ki hasonló merénylet véghezvitelére vállalkozni merjen. Nem fogadja el az ülések meghosszabbítását.

Károlyi Sándor gróf szerint még mindig nagyon bizonytalan, hogy háboru lesz-e, vagy béke. A kormány irányzata világos: a szólásszabadság és a sajtószabadság konfiskációja. A közgazdaságban a vicinális szellem dominál, a kamatlábbal törvényes uzsorát üznek, a közvetítő kereskedelem elrabolja a termelőtől, a fogyasztótól az áralakítást s őket kizsebeli. Szövetkezeteket alkotnak, nehogy egyeseknek dividendái kisebbedjenek. Nem az ellenzék, mint a pénzügyminiszter állította, hanem igenis, a kormány terjeszti a szocializmust és antiszemizmust, az a kormányzat, a melynek plutokratikus a szelleme. Nem fogadja el a javaslatot.

Rakovszky István a klotürről beszél, a mely bizonyára elsöpri a Bánffy-kormányt, ha kísérletet is tesz vele. Elveti a javaslatot.

Zichy János gróf visszautasítja a néppártra kent reakció vádját. Küzdenek a sajtószabadságért ők is és klotürostől együtt elveti a 16. §-t, valamint a most tárgyalás alatt levőt is, amely nem egyéb, mint a klotür bevezetése.

Lakatos Miklós előadja, hogy Bánffy b. Bécsben megígérte a magasabb kvótát, ezért kellene a klotür, amiből nem lesz semmi, mert a kormány-erőszakosság megtörik az ellenzék kitartásán. Elveti a meghosszabbítási javaslatot.

Érdekes, hogy Széll Kálmán ma megjelent a képviselőházban s erősen konferált az ellenzék vezérférfiaival, köztük Apponyival. E szerint a kormány beérné, ha az ellenzék a kiegyezési provizorium elfogadását biztosítaná, amit az ellenzék láttatlanban természetesen nem fogadhat el.

Ma délután minisztertanács, holnap pártértekezlet lesz s szerdán következik be a döntés, hogy béke legyen-e, vagy háboru.

TÁVIRATOK.

— **A béke útján.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bánffy b. miniszterelnök szombaton este Ischlbe utazott s a király vasárnap reggel fogadta. Bánffy b. ma érkezett vissza Budapestre. Mindez a kormánypárt tudta nélkül történt. A monarchia lapjai közül csak az összmonarchia kancellárságának lapja, a „Fremdenblatt“ közölt hirt arról az utazásról, tehát kétségtelen, hogy Bánffy b. nem a maga jószántából utazott, hanem a király rendelte Ischlbe, hogy véget vessen a kormánypárti komédiának és Bánffy bárót őszinte béke-akcióra utasítsa. Ezt bizonyítja, hogy a klotür nagymesterét, Dárday Sándor miniszteri tanácsost visszaküldték szabadságra. Ezzel kapcsolatosan a felhívatalos „Budapesti Tudósító“ jelenti, hogy Csáky Albin gróf elhagyta a fővárost, a hová kedden érkezik vissza, résztveendő a békealkudozásokban. A király tegnap

Hohenlohe német birodalmi kancellárt is fogadta, aki ezután Bánffy bárót is meglátogatta.

— **A segesvári Petőfi-emlék.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az összes magyar miniszterek, elfoglaltság ürügye alatt, elutasították a f. hó 31-én Segesváron megtartandó Petőfi-emlék leleplezésénél való megjelenést.

— **Az özvegy trónörökösne utazása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Stefánia főhercegnőt Oroszországban egész utjában ünneplik. Kazánban, az orosz Svájcban a hatóságok fejei és nagy hölgy-bizottság fogadta és a nép lelkesen tüntetett.

— **A budapesti főpolgármester haldoklik.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ráth Károly, Budapest főváros főpolgármestere tegnap este óta agóniában van.

— **Diadalmas és megbukott reakció.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Konstantinápolyban nagy szenzációt keltett, hogy a reformpárti Sadi beyt és Kemal beyt tegnap éjjel elfogták. — A porosz reakció ellenben megbukott. A porosz képviselőház az egész Németország lázas érdeklődése mellett szombaton tárgyalta a reakcionárius egyesületi törvényjavaslatot, melyet négy szavazattöbbséggel elvetettek.

— **Megszűnt a pestis.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Indiában, mint hivatalosan jelentik, a pestis teljesen megszűnt.

— **A magyar leány gyilkosa.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bojcsjev kapitány fölött, aki Szimon

Annát meggyilkolta, ma hozzák meg az ítéletet, amely minden valószínűség szerint halálra fog szólni.

— **Szocialisták gyűlése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Kispes-ten tegnap szocialista népgyűlés volt, melyen az általános választói jog behozatala mellett fogadtak el rezolúciót.

Nyilt-tér.*)

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik.

Főraktár Pécsen: **Hirschler Mór** úrnál.
Kapható azonkívül minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Laptulajdonos Főelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

H i r d e t é s e k.

15692. sz.
alisp. 897.

Verseny tárgyalási hirdetmény!

A pécs—szentlőrinczi törvényhatósági közut 4—9 és 9—14, a pécs—vejtii törvényhatósági közut 5—10, a pécs—siklósi törvényhatósági közut 0—6, és a pécs—mohácsi törvényhatósági közut 6—12 km. szakaszain építendő 1—1, összesen tehát 5 drb. **utkaparó ház 7207 frt 15 krral** előirányzott **építési munkálatainak** biztosítása iránt **folyó évi augusztus hó 6-án d. e. 10 órakor** hivatalos helyiségben zárt ajánlatok útján

Verseny tárgyalást tartok.

Felhívom vállalkozni óhajtókat, hogy szabályszerű, sajátkezűleg aláírt ajánlataikat, melyekben az ajánlott árkülömbözet százalékban számokkal és betűkkel ki-irandó, 5% óvadékképes bánatpénzzel (értékpapírral) felszerelve hozzám a verseny-tárgyalás kezdetéig adják be.

Az építési munkálatokra vonatkozó műszaki iratok és feltételek a kir, államépítészeti hivatalnál (Mária-utca) a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Pécsen, 1897. évi július hó 24-én.

Alispán helyett:
Koszits Kámill
főjegyző.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékat észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünknel az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megboszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. **A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése, a mit — idejekorán használva — Egger kellemes ízű Sódapasztillája csakhamar beszüntet.** (1 doboz ára 30 kr.) **A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek.** Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes bizottsággal. (1 doboz 50 kr. és 1 frt Próbadozoz 25 kr.) Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár Nádorgyógyszertár

(Dr. Egger Leó és Egger J.)
Budapest, Váci-körút 21.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

Eddig több mint 750 tanuló.

Alapított 1888-ban.

Első Pozsonyi

Alapított 1888-ban.

Katona-Előkészítő-Intézet.

Igazgatóság: Halászkapu-utca 8.

(Képző-intézet egyéves önkéntességre pályázók és hadapród-jelöltek számára.)

F. é. szeptember 1-én nyílnak meg az intézetben a

félévi tanfolyamok

1. Egyéves önkéntességre pályázók és
2. hadapród-jelöltek számára.

a) **Előtanulmány:** A középiskola néhány osztálya, vagy kereskedelmi iskola.

b) **Kor:** Egyéves önkéntességre pályázók felvétetnek 16—20 éves, hadapród-jelöltek 13—16 éves korukig.

c) **A tanfolyamok tartama:** Egyéves önkéntességre pályázóknak 6 hónap, hadapród-jelölteknek 10 hónap.

d) **Tanmódszer:** alapos, tehát sikeres (80%)

e) **Ellátás:** Az iskolát kiegészíti egy szigorú, katonailag berendezett internatus, mely különösen ajánlásra méltó.

Több száz volt tanuló, akik jelenleg mint önkénytesek, hadapródok, vagy tiszték a hadseregben szolgálnak, igazolja e legnagyobb és legjelentékenyebb vidéki intézet kiváló hírnevét.

Mindennemű felvilágosítást, valamint részletes, a képesített tanulók teljes névsorával ellátott értesítőt kívánatra nyújt az

Intézeti igazgatóság

Pozsony, Halászkapu-utca 8. szám.

Ékszerész, órás és látszerész

Schönwald R.

Fenáll 1852. óta.

PÉCSETT.

Fenáll 1852. óta.

Legszebb brilláns és gyémánt ékszerek,
uri és női arany láncok,
legszebb és legfinomabb arany- és ezüst-órák,
ezüst evőkészletek és disztárgyak,
finom arany karláncok és jeggyűrűk,
uri és női gyűrűk.

Brilláns, opál, corall és granát nyakfüzerek,
francia salon, iroda és ébresztő órák,
párisi látszövek, hő- és légsulymérők,
legjobb arany, ezüst, állany és teknősbékacsont
szemüvegek és orrcsüptetők, legfinomabb kristályüvegek és hegyjogecekkal,
egyéb optikai cikkek főraktára.

Minden e szakba vágó javítások a legjobban készítettnek.

A tisztelt közönség különös figyelmét felhívom a következő valódi és legjobb francia és angol china-ezüstből készült

alkalmi ajándék-tárgyakra,

melyek meglepő csinos, tartós készítésök és jutányosan számított árak által kitűnnek:

Valódi és china-ezüsttel díszített Fayence virág- és gyümölcs-tartókat, asztali állványok, gyertyatartók, gyümölcs és kenyér-kosarak, kávé-, thea és mocca-servicek, legújabb angol cognac-servicek rendkívül elegáns és tartós kivitelben, cukor-szelencék, dohány-dobozok, irókészletek, Sandwich-tálcák, evőkészletek, cukortartók, vajkészletek, serlegek, sörös poharak, sétabotok stb.

Vésnöki munkák praecisen készítettnek.

Egy tetszés szerinti monogramm étszerekben drlja . . . 20 kr.
Egy betű vésés . . . . . 2 kr.
Cimeres pecsétnyomó . . . . . 2 frt 50 kr.

Üzleti vagy egyéb pecsétnyomok tetszés szerinti
szöveggel és nagyságban . . . . . 1 frt 50 kr.

A nálam vett tárgyaknál bármily monogramm vagy egyéb vésés nem számíttatik fel.